

Pöytäkirja

29.8.2022

 VN/10384/2019
 VN/10384/2019-VM-435

Hankkeen ohjausryhmän kokous 4/2022

Valtionavustustoiminnan kehittäminen ja digitalisointi -hanke

Aika 25.8.2022, klo 13-14.30

Paikka Etäkokous

 Läsnä Vesa Lipponen VM puheenjohtaja
 Tuula Lybeck VM ohjausryhmän sihteeri
 Tanja Pekkarinen VNK, Max Hambergin sijaan
 Johanna Herrala SM
 Altti Iiskola LVM
 Lassi Kauttonen STM
 Kalervo Koskimies OKM
 Tiina Kotonen-Pekkanen YM
 Tuija Laukkanen MMM
 Ramses Malaty UM
 Esko Mustonen VM
 Olli-Pekka Rissanen VM
 Petri Saarukka PLM
 Juha Saunamäki OM
 Jani Heikkinen VM, Suvi Savolaisen sijaan
 Päivi Tommila TEM

Esittelijät:

 Mikko Lehtonen VM
 Ulla Suomela VM
 Katri Santtila OKM
 Riikka Mäenpää Gartner
 Juha Pylkkö Gartner
 Teemu Vaarakallio Solita

Muut asiantuntijat:

 Merja Keinänen VM
 Leena Rantala VM
 Jaana Walldén VM
 Marita Virtanen VM
 Anu Mäkinen Valtiokonttori
 Joose Niemi Valtiokonttori
 Antti Seppänen Valtiokonttori

Poissa:

Postiosoite
Postadress
Postal Address

Valtiovarainministeriö

 PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

 Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

 0295 16001
 +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.vm@gov.fi

Jouko Narikka VM, varapuheenjohtaja
 Outi Luoma-Aho VM
 Timo Laitinen Valtiokonttori, asiantuntijajäsen

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2 Kokouksen työjärjestys

Hyväksyttiin 18.8.2022 päivätty esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen (3/2022, 15.6.2022) pöytäkirja.

4 Ohjausryhmän jäsenmuutokset ja tutkimusjaoston nimetyt jäsenet

Todettiin ohjausryhmän asettamaan tutkimusjaostoon nimetyt jäsenet. Suomen Akatemian muutosilmoituksen mukaisesti jäseneksi tutkimusjaostoon on nimetty Liisa Huovisen tilalle vastuualueen johtaja Satu-Anniina Pakarinen. Jaoston ajantasaiset tiedot löytyvät jaoston hankesivuilta.

Todettiin ohjausryhmän jäsenmuutokset:

- Ulkoministeriön jäseneksi ohjausryhmään on nimetty ylitarkastaja Ramses Malaty Titta Majan sijaan
- Maa- ja metsätalousministeriön jäsenen sijaisena toimii Tuija Laukkanen Jukka Nummikoksen vaihdettua tehtäviä. Uusi jäsen nimetään myöhemmin.

5 Hankkeen väliarviointi

Riikka Mäenpää (Gartner) ja Juha Pylkkö (Gartner) esittelivät valtionavustushankkeen väliarvioinnin tulokset. Esittelyssä käytiin läpi johdon yhteenveto ja suositukset. Tämän jälkeen hankejohtaja Tuula Lybeck esitteli hankkeen ensivaiheen näkemykset tarvittavista toimenpiteistä. Tuula Lybeck esitteli myös Valtiokonttorista saadut kirjalliset kommentit, jotka kirjataan pöytäkirjaan.

Valtiokonttorilta saadut kirjalliset kommentit:

Valtiokonttori/Yleisesti väliarvioinnista

- Tietojärjestelmäkehitys oli alun perin rajattu väliarvioinnin ulkopuolelle, mutta arviointiraportissa siihen liittyviä suosituksia on useita. Tietojärjestelmäpuolen henkilöitä ei kuitenkaan haastateltu, mikä voi näkyä lopputuloksessa, esim. vaatimukset vesiputousmallin ja ketterän kehityksen yhdistämisestä Valtiokonttori kokee ongelmallisina. Nyt on kuitenkin jo tehty hyvää työtä tietojärjestelmäkehityksen etenemisen näkyvyyden parantamiseksi ja siihen liittyvät toimenpiteet ovat kannatettavia.

Valtiokonttori/Liite 4, Toimenpiteet hankkeen väliarvioinnin johdosta

- Dia 3. Fokus digitaalisten palvelujen käyttöönotoissa on hyvä asia. Myös resursseja tulee ohjata fokuksen mukaisesti ja siirtyä vahvemmin suunnittelusta toimeenpanon varmistamiseen. Hankkeen tässä vaiheessa toimeenpanijan roolin tulee kasvaa.
- Dia 4: Toimintalogiikan yhtenäistäminen on tärkeä tavoite ja siihen pyritään. Kokemus vastaavista hankkeista kuitenkin osoittaa, ettei täydelliseen yhtenäisyyteen tulla pääsemään vaan joitakin poikkeamia tulee sallia. Olennaista on kyky tehdä kompromisseja etenemisen varmistamiseksi.
- Dia 4: Käyttöönottojen tukeminen ensisijaisesti aineistojen kautta voi olla tavoiteltavaa, mutta kokemus ensimmäisistä hauista sekä vastaavista hankkeista kertoo, että hakukohtaista asiakkaan hands on -tukea tullaan tarvitsemaan joka tapauksessa. Tuki on tärkeää myös yhtenäistämistavoitteen näkökulmasta. Tuen riittämättömyys voi pahimmillaan synnyttää riskin koko käyttöönoton epäonnistumisesta.
- Dia 4 (+Dia 6): Käyttöönotto kokonaisuudessaan tulisi olla toimeenpanijan vastuulla. Asiakkaan näkökulmasta on selkeintä, että käyttöönotoissa on vain yksi yhteyspinta (va-viranomainen ja VK). Väliaikaista, hankekauden aikaista työnjakoa käyttöönotoissa ei kannata mielestämme tässä vaiheessa luoda.
- Dia 5: Näkyvyyden lisääminen kokonaisuudessaan kannatettavaa, tässä on jo hyvin edettykin.
- Dia 7: VK ei kannata ohjausryhmän kokousten lisäämistä.
- Dia 11-12: Tärkeää, että VM:n tehtäviin tulisi valtionavustustoiminnan strateginen ohjaus, jota VM toteuttaa yhteistyössä va-viranomaisen ja Valtiokonttorin kanssa.

Asiakohdasta käytiin keskustelu. Keskustelussa esille nostettuja huomioita:

- Väliarviointiraportti ja sen havainnollisuus, selkeys sekä tarpeellinen kriittisyys saivat kiitosta.
- Useammassa puheenvuorossa nousi esille käyttöönottojen jälkeisen ajan tuen merkitys. Hankekauden jälkeisen ajan suunnittelu, roolit ja vastuut nähtiin tärkeinä.
- Keskustelussa nostettiin esille, että uudistusta tulisi viedä vielä voimakkaammin ministeriöiden ylimmän johdon kautta läpi, ja että ohjausryhmän jäsenten sitoutuminen ja tuki eivät välttämättä riitä. Nostettiin esille kansliapäällikkökokoukset, hallintojohtajien kokoukset ja talouspäälliköiden kokoukset.
- Käyttöönoton velvoittavuutta pidettiin hyvänä selvittää.
- Puheenvuorossa tuotiin esille, että hankkeen todellinen onnistuminen mitataan siinä, tartutaanko valtionavustustoiminnan strategiseen ohjaamiseen ja tarttuvako poliitikot valtionavustustoimintaan strategisen politiikan teon välineenä. Hyötyjen todellinen realisoituminen on vaikeasti mitattavaa, vaikka yritettäisiin asettaa hyötyjen realisoitumista mittaavia konkreettisia kriteerejä. Tästä näkökulmasta ei pidetä täysin realistisena mahdollisuutta asettaa mittareita väliarvioinnin suositusten mukaisesti kuvaamaan hyötyjen realisoitumista. Hankkeelle voidaan joiltakin osin kiinnittää konkreettisia tavoitteita ja niitä voidaan arvioida mittaamalla. Voidaan kuitenkin todeta, että lähtötasoa on kartoitettu, mutta näkyvyyttä valtionavustuksiin ei ole ollut saatavilla, koska valtionavustuksista ei ole olemassa kokonaiskuvaa, eikä valtionavustustoimintaa voida poliittisesti ja strategisesti ohjata.
- Esille nostettiin se, tavoitellaanko säästöjä ja tuottavuutta, joista hankekauden alussa on puhuttu, vai haetaanko laadullisen tekemisen hyötyjä eli vaikuttavuutta. Ja jos pitää valita, niin kumpi valitaan.
- Nostettiin edelleen esille, onko ylipäätään mahdollista selvittää lähtötilannekäsitystä valtionavustustoiminnan nykyisestä vaikuttavuudesta, johon myöhemmin tilanteen parantumista voidaan verrata. Valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden lisääminen on valtionapuviranomaisten vastuulla, mutta voisiko hanke tehdä sen eteen jotain toimenpiteitä ja kuvata lähtötilannekäsitystä, johon vaikuttavuuden parantumista saadaan jatkossa mitattua.

6 Selvitys yksityishenkilöille myönnettävistä valtionavustuksista

Katri Santtila, Mikko Lehtonen ja Ulla Suomela esittelevät, miten yksityishenkilöille myönnettäviä valtionavustuksia ja niihin liittyviä käytäntöjä on selvitetty tähän mennessä. Ohjausryhmälle tuotiin tiedoksi alustavat havainnot ja katsaus valmistelun jatkamiseen.

Asiakohdasta käytiin keskustelu. Keskustelussa nostettiin esille, että OKM tekee hallinnonalan yhteistä käyttöönottoa ja kehittämistyötä. Tässä työssä tullaan käsittelemään vertikaalisen työnjaon asiaa, ja ei pelkästään henkilöhakijoiden vaan kaikkien hakujen osalta. Päällekkäisen kehittämistyön riski nousi esille. Hankkeen asiantuntija nosti esille juridisten näkökulmien huomioimisen tärkeyden. Hanke toimittaa tarvittaessa aineistoa selvityksistään ja havainnoista, jos niistä on hyötyä OKM:n sisäisessä kehittämistyössä.

7 Hakemusten arviointia koskevan haastattelututkimuksen tulokset

Teemu Vaarakallio (Solita) esitteli hakemusten arviointia koskevat haastattelututkimuksen keskeiset tulokset. (liite 6)

Asiasta ei ehditty käymään keskustelua.

Pöytäkirjan vakuudeksi, Tuula Lybeck

Liitteet	-
Jakelu	Ohjausryhmä jäsenet
Tiedoksi	Hanketiimi VM-VK Hankeikkuna